

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4048/2022
28.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Петар Годоровић адвокат из ..., против туженог Привредног друштва за консалтинг и менаџмент послове „Adecco Outsourcing“ д.о.о. Београд, који је правни следбеник ПД за послове „Adecco Human Resources“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Драган Бандо адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3218/21 од 13.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 28.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3218/21 од 13.05.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 2220/17 од 16.08.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је решење о отказу уговора о раду од ...2017. године ништаво, тј. не производи правну снагу. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на послове код туженог сходно стручној спреми тужиоца. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 204.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3218/21 од 13.05.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 2220/2017 од 16.08.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Друге битне повреде одредаба парничног поступка, учињене пред другостепеним судом, тужени у ревизији не наводи.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код правног претходника тужено, на основу уговора о раду на одређено време од 01.02.2014. године, који му је отказан решењем од ...2014. године услед престанка потребе за ангажовањем и истека уговора на одређено време. Тужилац је затим са правним претходником туженог закључио уговор о раду на одређено време од 01.07.2016. године за радно место радник у ..., најдуже до 31.08.2016. године, када му је отказан уговор о раду. Правноснажном пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1205/16 од 21.12.2016. године утврђено је да је радни однос, заснован уговором о раду од 01.07.2016. године, заснован на неодређено време почев од 01.09.2016. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1481/16 од 05.05.2017. године поништено је решење о престанку радног односа тужиоца од 31.08.2016. године, као незаконито. Поступајући по правноснажној пресуди Основног суда у Крагујевцу П1 205/16 од 21.12.2016. године, анексом уговора о раду – враћање на рад запосленог по одлуци суда од 21.06.2017. године, закљученим између правног претходника туженог као послодавца и тужиоца као запосленог, тужилац је враћен на рад на радно место радник у ... са обавезом да ступи на рад 22.06.2017. године. Констатовано је да се уговор закључује на неодређени временски период од 22.06.2017. године. Решењем туженог од 22.06.2017. године, ставом првим изреке, одређено је да запослени-овде тужилац није у обавези да долази на посао, све до проналаска адекватног ангажовања код неког од клијената послодавца, имајући у виду природу делатности коју обавља послодавац, док је ставом дргим одређено да ће запослени у датом периоду остваривати права из радног односа у складу са анексом уговора о раду од 21.06.2017. године. Правни претходник туженог је донео одлуку о смањеној потреби за обављањем одређених послова дана 05.10.2017. године, којом је утврдио послове за којима постоји смањена потреба услед технолошких, економских и организационих промена код послодавца, те да је до смањене потребе за обављањем одређених послова, односно смањења броја извршилаца који обављају послове дошло услед немогућности послодавца да у дужем временском периоду пронађе адекватно ангажовање за своје запослене које због природе своје делатности упућује на рад код клијената (члан 2), да сходно одлуци смањује број извршилаца који обављају послове на радном месту радник у производњи, тако да радни однос престаје запосленима и то под тачком 1. АА-овде тужиоцу (члан 3). Чланом 4. констатовано је да тужени није дужан да донесе програм решавања вишка запослених и да одлука ступа на снагу даном доношења, те да ће послодавац у складу са Законом о раду отказати уговор о раду запосленом из члана 3. Одлуке закључно са 06.10.2017. године уз исплату законом загарантоване отпремнине. Решењем о отказу уговора о раду од 06.10.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду од 01.07.2016. године и анекс уговора о раду – враћање запосленог на рад, по одлуци суда од 21.06.2017. године, због престанка потребе за његовим радом са даном 06.10.2017. године. Тужиоцу је исплаћена отпремнина у износу од 43.302,26 динара и да ће зарада, накнаде зараде и друга

примања која је остварио, а која му нису исплаћена до дана престанка радног односа бити исплаћена најкасније у року од 30 дана од дана када запосленом престао радни однос. Правноснажним решењем Инспекције рада од 26.01.2018. године одбијен је захтев тужиоца да се по правноснажности судске одлуке одложи извршење решења о отказу уговора о раду од 06.10.2017. године. Анекс уговора о раду – враћање на рад запосленог по одлуци суда, решење од 22.06.2017. године, Одлуку о смањеној потреби за обављањем одређених послова и решење о отказу уговора о раду потписала је за послодавца ББ са назнаком „по овлашћењу директора“.

Правилно су по налажењу Врховног суда, нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев којим је тужилац тражио утврђење да је решење о отказу уговора о раду од 06.10.2017. године ништаво.

Одредбом члана 197. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбама чланова 153.-157. истог закона, прописан је поступак који је послодавац дужан да спроведе приликом оглашавања запослених технолошким вишком, као и мере које је дужан да предузме, док је чланом 158. став 1. прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, запосленом исплату отпремнину у складу са законом.

Одредбом члана 185. став 1. истог закона, уговор о раду се отказује решењем у писаном облику и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку.

Конвенција 158. МОП (Међународна организација рада) у одредби члана 7. прописује да радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или за његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом очекивати од послодавца да му пружи ту могућност. У том смислу отказни разлог из одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду на основу кога је донето побијано решење спада у групу отказних разлога који се односе на потребе послодавца, јер је тужиоцу отказ дат због престанка потребе за његовим радом, а што је последица технолошких, економских или организационих промена које су настале код туженог. Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ само прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба, то критеријуми морају бити унапред одређени актом послодавца којим се одређује да је престала потреба за одређеним бројем запослених. Послодавац је дужан да примењује те критеријуме у поступку утврђивања вишка запослених и поред тога што није у обавези да доноси програм решавања вишка запослених.

Тужени, на коме је терет доказивања, у конкретном случају није доказао на основу којих критеријума је утврђено да је управо за радом тужиоца престала потреба. Одлука о смањеној потреби за обављањем одређених послова без одређивања

критеријума и броја запослених који обављају послове на радном месту радника у производњи тужени је донео пре решења о отказу уговора о раду, али нема доказа да ли су и који критеријуми примењени у поступку утврђивања вишка запослених у односу на тужиоца и да ли је и како вршено рангирање и бодовање запослених код туженог на радном месту радник у производњи.

Нису основани наводи у ревизији да се суд није упуштао у основност одлуке туженог да ли је тужилац оправдано проглашен технолошким вишком или не, нити се упуштао у основаност решења о отказу тужиоца, и да се другостепени суд суштински није осврнуо на жалбене наводе, већ је показао суштинско неразумевање не узимајући у обзир делатност туженог приликом доношења одлуке, што је требало да буде веома битна чињеница од значаја за правилно разумевање ствари и правилно пресуђење. Супротно наводима у ревизији, правилно је другостепени суд оценио жалбене наводе које тужени понавља у ревизији да није успео да нађе одговарајуће ангажовање за запосленог у ком периоду је запослени остваривао права из радног односа. Међутим, и по оцени овог суда, то се не може сматрати валидним критеријумом према коме би се могло одредити да је тужилац технолошки вишак, због чега такав критеријум није могао да представља објективну оцену резултата његовог рада.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Трошкови тужиоца за састав одговора на ревизију нису били потребни за вођење поступка, због чега су сагласно одредби члана 163. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић